är givetvis osäkert. — Bureus: 25 **i**. — Aschaneus: 25 **a**; 34 **u** saknas; 50—54 **kiarþi**, 72 **u**, 81 **y**. — Rhezelius: 25 **a**, 50—54 **kiarþi**, 81 **y**.

Inskriften är densamma som på tre andra runstenar, resta av Jarlabanke, medan han levde, till minne av honom själv: två stå vid Täby tä (U 164 och 165) och den tredje vid Danderyds kyrka (U 127). Den sistnämnda har ordföljden **tabu ala -**, de tre andra **alan×tabu**. Ornamentiken är densamma, och alla fyra runstenarna ha tydligen på Jarlabankes uppdrag blivit utförda av samme runmästare.

Var Fresta-stenen ursprungligen har stått är icke bekant. Aschaneus uppger, att dess första plats, »som alment menas», skulle ha varit på den stora högen söder om kyrkan, »vid Kyrkioängesfiällen». Där fanns ännu, säger han, en stenlagd bro och märken efter en gammal väg. Allmänna vägen gick på 1600-talet på södra sidan av kyrkogården, icke såsom nu på norra sidan. Denna väg kom sedan fram vid bron nedanför Fresta gård, varför den gamla sträckningen av vägen blott betydde, att den gick förbi kyrkan på en annan sida än nu. Med »Kyrkioängesfiällen» åsyftar Aschaneus säkerligen den s. k. Djäknefjällen i Sanda, som hade tillhört Fresta kyrka men vid denna tid gått förlorad. Om den fördes många strider och tvistigheter, för vilka fil. mag. Göran Strömbeck har redogjort i en uppsats i Fresta kyrkoarkiv. Var ängsfjällen har legat, och därmed också stenbron och högen, som Aschaneus talar om, kan f. n. ej exakt angivas.

Av inskriften framgår, att runstenen U 261 — i likhet med de tre andra Jarlabanke-stenarna — har varit rest vid en bro. Likaså talas i alla fyra inskrifterna om »dessa stenar». Förmodligen har Jarlabanke vid den bro, som åsyftas i U 261, låtit uppresa två runstenar, med samma inskrift. Så är ju fallet med U 164 och 165, som stå kvar på ursprunglig plats vid Täby tä. Det är då mycket frestande att förmoda, att U 127, Danderyd-stenen, är den andra runsten, som åsyftas i vår inskrift, och att U 127 och U 261 sålunda ha utgjort ett runstenspar i likhet med U 164 och 165. De ha i så fall blivit förda åt helt olika håll i samband med de medeltida kyrkobyggena. Mycket sannolikt förefaller von Friesens antagande (*Upplands runstenar*, 1913, s. 49 f.), att U 127 och U 261 ha stått vid södra ändan av Jarlabankes bro i Täby. De ha då jämte U 164 och 165 ingått i ett stort monument, som Jarlabanke har låtit utföra till sitt minne. I annat fall måste man väl tänka sig, att två runstenar ha förkommit, den ena sammanhörande med U 127 vid Danderyd, den andra med U 261 vid Fresta. I Fresta har man tydligen med stor förkärlek använt runstenar som byggnadsmaterial. Man har därvid knappast dragit sig för att tillgripa utsocknes stenar såsom god pris, om de blott utan större svårighet kunde forslas fram till byggplatsen. Jarlabanke-stenen var ur denna synpunkt förträfflig; den kunde fylla en stor plats i kyrkoväggen. Att placera inskriften synlig, fäste man väl annars icke så stor vikt vid; två av runstenarna i Fresta kyrka (U 255 och U 260) ha i varje fall blivit lagda så, att ristningarna kunnat förbli helt fördolda till evärdlig tid.

S. Lindqvist (*Jarlabanke-släktens minnesmärken*, s. 130 f.) betvivlar, att Danderyd- och Frestastenarna från början ha stått vid Täby-bron. Han förmodar, att de i stället ha varit resta vid broar i närheten av de platser, där de nu befinna sig. Se ovan s. 190.

262. Fresta kyrka.

Litteratur: B 89, L 405. M. Aschaneus, F b 5 s. 63, 64; J. Bureus, F a 6 s. 69 (Bureus), 96 (Aschaneus), 163 (Rhezelius), F a 5 n:r 106, F a 1 s. 27; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 190; UFT h. 4 (1875), s. 22; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 104.

Avbildningar: Aschaneus (F b 5), bläckteckning; Helgonius o. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 89).

Fragment av en runsten, inmurat i norra kyrkoväggen, mellan nordvästra hörnet och sakristian. Helt dolt under rappningen.

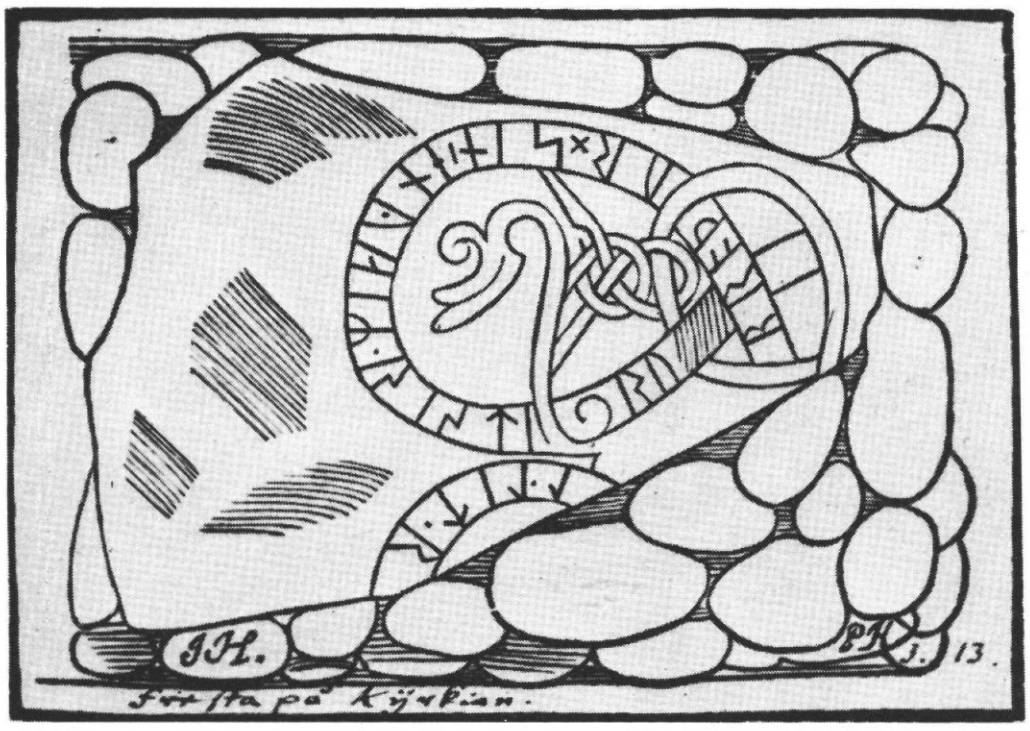

Fig. 266. U 262. Fresta kyrka. Efter B 89.

Aschaneus har om inskriften följande uppgifter (F b 5): (s. 63) »På Norrewäggen, litett frå Norrehörnet, å Fredstadh Kyrkiowägg, på en sönderslagen grå sten; och förder af sitt förra Rum. (s. 64) Samma kyrkiowägg på Norresidon; millan Norrehörnet och Sacrarium. Dänne är en grå sten, och förder af sitt rätte grafställe. Forma lapidis fracti, muro et parieti positi.» Bureus (F a 6): »Uti Frestadhz kyrkewägg»; Aschaneus: »På Norrwäggen»; Rhezelius: »På Norrsijdan». Peringskiöld: »På Kyrkian».

Storlek ungefär 1,60 × 1,15 m. Fragmentet utgör den v. nedre delen av en runsten. Ristningen har troligen i huvudsak innehållit ett av Öpirs vanligaste mönster: en ormslinga lagd i tre ringar.

Inskrift (enligt B 89):

. . . l · lit · r . . . broþur × sin · en ybiʀ · risti ru
5 10 15 20 25

. . . let r[æisa] . . . broður sinn. En Øpiʀ risti ru[naʀ].

». . . lät resa . . . sin broder. Och Öpir ristade runorna.»

Till läsningen: Aschaneus (F b 5): 17 **y**, 19 **y**, 20 **r**, 26—27 **runaʀ**; (F a 6): 1 **l** saknas, 6—11 **bruþr**, 15 **a**, 19—20 **iʀ**, 26—27 **runʀ**. Bureus (F a 6): 1 **l** saknas, 5 **ris**, 15—27 **iuriʀ raisti runa · þisa**. Rhezelius: 1—5 saknas, 15—27 **in ybiʀ · risti × ru**. — Huruvida runorna **runaʀ** (Aschaneus) eller **runa · þisa** (Bureus) verkligen ha funnits vid inskriftens slut, är mycket tvivelaktigt. Möjligen ha de blott blivit supplerade av de båda fornforskarna. Jfr U 142 **ybir risti**, där Aschaneus har tillagt: **runʀ**, och på andra ristningar av Öpir: U 122 **ybiʀ risi ru**, U 181 **ubiʀ · risti · run**, D 1: 32 Sjusta, Skoklosters sn **ubir · risti · ru**.

263. Fresta kyrka.

Litteratur: L 407. J. Bureus, F a 6 s. 99 (Aschaneus), F a 5 n:r 105, F a 1 s. 26; UFT h. 4 (1875), s. 22.

Runstenen fanns enligt Aschaneus (F a 6) »i Frestadh kyrkemur å Norre gavlen»; Bureus (F a 5): »Nordan til». Troligen menar Aschaneus med »Norre gavlen», här liksom i fråga om